

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/45/2022
Identifikačné číslo spisu:	7716214320
Dátum vydania rozhodnutia:	21.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7716214320.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobcu R. D., narodeného XX. D. XXXX, C., V. XXX/XX, C., zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Pirčom, Košice, kpt. Nálepku 17, proti žalovanému 1/ I. J., narodenému X. V. XXXX, C., C. T. XX/XX, žalovanej 2/ EMPORIUM IMPORT, s.r.o., Bratislava, Mraziarenská 21, IČO: 50 029 592 a žalovanej 3/ Simelex s.r.o. v likvidácii, Praha 5, Hlubočepy, Pod Habrovou 445/3, Česká republika, IČ: 241 95 243, o zaplatenie 377 000 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2020 č. k. 3Cob/110/2020-832, takto

rozhodol:

I. Dovolanie proti výrokom I. a III. rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2020 č. k. 3Cob/110/2020-832 o d m i e t a.

II. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2020 č. k. 3Cob/110/2020-832 vo výrokoch II., IV. a V. z r u š u j e a vec v tejto časti mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“) výrokom I. rozsudku zo 7. októbra 2019 č. k. 22Cb/116/2016-673 v znení opravného uznesenia z 3. júla 2020 č. k. 22Cb/116/2016-800 uložil žalovaným 1/ a 3/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne od 3. septembra 2016 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že do výšky úhrady jedným z nich zaniká povinnosť takejto úhrady ďalším žalovaným. Výrokom II. vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 3/ priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovaným 1/ a 3/ v plnom rozsahu a výrokom III. ponechal v platnosti zabezpečovacie opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Michalovce z 22. septembra 2016 č. k. 22Cb/107/2016-28.

2. O odvolaní žalovanej 1/ rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. septembra 2020 č. k. 3Cob/110/2020-832 tak, že výrokom I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovanej 3/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9

% ročne od 3. septembra 2016 do zaplattenia. Výrokom II. odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 3. septembra 2016 do zaplattenia tak, že žalobu proti žalovanému 1/ zamietol, výrokom III. zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania tak, že žalobcovi priznal proti žalovanej 3/ nárok na náhradu trov konania, výrokom IV. žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu a výrokom V. zrušil zabezpečovacie opatrenie Okresného súdu Michalovce z 22. septembra 2016 č. k. 22Cb/107/2016-28.

3. Odvolací súd poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorého vyplýva, že žalobca sa žalobou doručitou súdu dňa 3. októbra 2016 domáhal proti žalovaným 1/ až 3/ zaplattenia sumy 377 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,05 % ročne od 1. septembra 2016 do zaplattenia s tým, že do výšky úhrady jedným zo žalovaných zaniká povinnosť k takejto úhrade ďalším z nich. Žalobu odôvodnil tým, že spoločnosť SAVARD, s.r.o., IČO: 36 571 121 zaplatila na účet žalovanej 3/ peňažné prostriedky vo výške 377 000 eur v dvoch čiastočných plneniach, a to dňa 3. februára 2016 vo výške 352 000 eur a dňa 12. februára 2016 vo výške 25 000 eur, pričom ako dôvod poskytnutia finančných prostriedkov bola v príkaze na úhradu uvedená kúpa obchodného podielu.

4. Súd prvej inštancie poukázal na § 451, § 456 a § 458 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“), ako aj § 2991 a § 2993 zákona č. 89/2012 Sb. Občianskeho zákonníka. Uviedol, že pri otázke zálohy na budúci prevod práv (vlastníckych alebo iných) treba dospieť k záveru, že dostatočným právnym dôvodom k plneniu (poskytnutiu zálohy) je aj prísľub budúceho odplatného prevodu práv. Podstatné je, že plnenie bolo poskytnuté predtým, než bola uzavretá zmluva a že bolo poskytnuté a prijaté v súvislosti s uvažovanou zmluvou. Podľa ustanovenia § 498 OZ totiž platí, že na to, čo pred uzavretím zmluvy dal niektorý účastník, hľadí sa ako na preddavok. To znamená, že ak pred uzavretím zmluvy poskytne jedna strana niečo, čo má byť predmetom jej budúceho záväzku, platí vyvrátená domnienka, že v pochybnostiach sa plnenie poskytnuté pred uzavretím zmluvy, z ktorej má záväzok k plneniu ešte len vzniknúť, považuje za zálohu, teda za splátku na dohodnuté budúce plnenie. Nárok na vrátenie zálohy poskytnutej v súvislosti so zamýšľaným prevodom práv, ktorý sa neskôr nerealizoval, je potom po právnej stránke potrebné posúdiť ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 451 ods. 2 OZ) získaného plnením, ktorého právny dôvod dodatočne odpadol. Okolnosť, že záloha v súlade s dohodou účastníkov bola poukázaná na určené platobné miesto (§ 567 ods. 1 OZ) nič nemení na povinnosti prevodcu vrátiť druhému účastníkovi zmluvy záloh po tom, čo z prevodu práv zišlo. Zaplattením peňažnej čiastky dohodou účastníkov na dojednané platobné miesto (na účet v peňažnom ústave, ktorého majiteľom je tretia osoba), s úmyslom zložiť zálohu na budúci odplatný prevod práv, sa totiž plnilo budúcemu prevádzateľovi, ktorý je povinný zloženú zálohu po tom, čo zo zmluvy zišlo, vrátiť. Z hľadiska pasívnej legitimácie žalovaného 1/ je tak nerozhodné, či sa záloha následne dostala alebo nedostala do jeho majetkovej sféry. Zároveň platí, že ak medzi právnym predchodcom žalobcu (SAVARD s.r.o.), resp. následne žalobcom a žalovaným 1/ zmluvný vzťah napokon nevznikol, určenie platobného miesta nemalo právny význam a povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie, spočívajúca v získaní plnenia bez právneho dôvodu podľa § 451 OZ, zároveň „stíha“ aj žalovanú 3/, ktorá sa bezdôvodne obohatila na úkor žalobcu. Ak totiž medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným 1/ zmluva napokon nevznikla, nevznikla ani povinnosť plniť, t. j. povinnosť právneho predchodcu žalobcu poskytnúť zálohu na prevod obchodného podielu. Určenie platobného miesta, kde mala byť záloha smerovaná, tak bolo úplne nerozhodné, pretože tým, že bolo platobné miesto určené, bezdôvodné obohatenie sa nemohlo stať plnením po práve. Takto vzniknuté bezdôvodné obohatenie je povinný vydať nielen účastník zmluvy, resp. právneho vzťahu touto zmluvou založeného, ale túto povinnosť má každý, kto sa bezdôvodne obohatil.

5. Keďže boli splnené predpoklady vzniku nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia tak proti žalovanému 1/, ako aj proti žalovanej 3/, žalobca (ako právny nástupca spoločnosti SAVARD, s.r.o.) je oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z týchto subjektov, prípadne aj oboch, samozrejme s tým, že sa mu celkovo môže dostať iba tej sumy, o ktorú prišiel. V rozsahu plnenia jedného povinného subjektu zaniká nárok oprávneného (veriteľa) aj voči druhému povinnému, keďže je tu viac osôb, ktorým podľa rôznych ustanovení zákona vznikla alebo mohla vzniknúť súčasne záväzková povinnosť

nahradiť ujmu v majetkovej sfére žalobcu. Ak žalovaný 1/ zaplatí sumu žalobcovi, vznikne mu nárok na úhradu takéhoto plnenia proti žalovanej 3/. S poukazom na vykonané dokazovanie súd prvej inštancie konštatoval, že nemal najmenšiu pochybnosť o tom, že sumu 377 000 eur poskytol právny predchodca žalobcu žalovanému 1/ na ním určené platobné miesto (číslo účtu žalovanej 3/) a na strane žalovaných 1/ a 3/ existuje pasívna vecná solidarita. Súd prvej inštancie preto zaviazal žalovaných 1/ a 3/ na zaplatenie žalovanej sumy 377 000 eur, a to spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne od 3. septembra 2016 do zaplatenia, teda odo dňa nasledujúceho po dni, keď žalovaný 1/ previedol obchodný podiel v spoločnosti žalovanej 3/ na spoločnosť Simma s. r. o., nakoľko od 2. septembra 2016 žalovaný 1/ už nemohol previesť tento obchodný podiel na SAVARD, s.r.o., resp. žalobcu ako jeho právneho nástupcu (§ 369 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov a § 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov). O náhrade trov konania medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 3/ bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a zásady úspechu vo veci.

6. Súd prvej inštancie zároveň rozhodol, že zabezpečovacie opatrenie nariadené v konaní sp. zn. 22Cb/107/2016 (ktorým bolo na majetok žalovaného 1/ zriadené záložné právo v prospech žalobcu), ponecháva v platnosti, nakoľko vzhľadom na vyhovujúci výrok vo veci samej je toto zabezpečovacie opatrenie naďalej dôvodné a opodstatnené (§ 335 ods. 3 CSP).

7. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu ďalej vyplýva, že proti výrokom I., II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný 1/ odvolanie, o ktorom rozhodol odvolací súd bez nariadenia pojednávania, súc viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 378 ods. 1 CSP). V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal proti žalovaným 1/ až 3/ zaplatenia sumy 377 000 eur s príslušenstvom, pričom súd prvej inštancie správne zistil, že predmetom sporu je vydanie bezdôvodného obohatenia. Po právnej stránke poukázal na § 451 OZ a na obsah spisu, z ktorého vyplýva, že na úkor žalobcu (jeho právneho predchodcu) sa neoprávnene obohatila žalovaná 3/, ktorá to v priebehu konania ani nepopierala a proti výroku rozsudku o jej povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie nepodala ani odvolanie. Z obsahu spisu tiež vyplynulo, že žalobca podal žalobu proti žalovaným 1/ a 2/ len z opatrnosti a z obavy, že žalovaná 3/, ktorá sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatila, nebude schopná prijať bezdôvodné obohatenie vydať žalobcovi.

8. Odvolací súd ďalej uviedol, že podľa jeho názoru súd prvej inštancie v podstate jednoduchý spor zbytočne skomplikoval zisťovaním skutkového stavu nad rozsah potreby pre rozhodnutie sporu a nerešpektoval ani právny názor odvolacieho súdu vyslovený v jeho uznesení z 26. októbra 2018 sp. zn. 2Cob/169/2018 ohľadne toho, kto sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil. Za daného skutkového stavu preto odvolací súd dospel k záveru, že odvolaním napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie o povinnosti žalovanej 3/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s príslušenstvom je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

9. Nesprávny je však výrok rozsudku súdu prvej inštancie o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 3. septembra 2016 do zaplatenia, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu proti žalovanému 1/ zamietol.

10. Vo vzťahu k zabezpečovaciemu opatreniu, ktoré súd prvej inštancie ponechal v platnosti, odvolací súd poukázal na ustanovenie § 344 CSP (podľa ktorého sa ustanovenia o neodkladnom opatrení primerane použijú aj na zabezpečovacie opatrenie) a vzhľadom na výsledok odvolacieho konania zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení zabezpečovacieho opatrenia, pretože dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli. Odvolací súd zmenil aj výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania, a to s prihliadnutím na výsledok konania vo veci samej (úspech žalobcu proti žalovanej 3/ a neúspech žalobcu proti žalovanému 1/).

11. Krátko pred vydaním rozsudku bolo do spisu doručené podanie žalobcu, označené ako Vznesenie

námietky zaujatosti voči zákonnému sudcovi, z obsahu, ktorého vyplýva, že sa jedná o sudcu JUDr. Vladimíra Hribu, PhD. a námietka zaujatosti bola uplatnená z dôvodu nestrannosti a údajnej raketovej rýchlosti rozhodovania odvolacieho súdu. Túto námietku odvolací súd považoval za neopodstatnenú, v snahe oddialiť rozhodnutie vo veci samej po viac ako piatich rokoch od podania žaloby. Uviedol tiež, že uvedená námietka zaujatosti má náležitosti v intenciách podľa § 52 ods. 2 CSP, preto táto námietka nebola predložená nadriadenému súdu. Pokiaľ ide o raketovú rýchlosť odvolacieho konania, žalobca podľa názoru odvolacieho súdu zavádza, pretože odvolanie proti rozsudku bolo podané 17. decembra 2019 a spis bol predložený odvolaciemu súdu až 22. júna 2020, t. j. viac ako pol roka po podaní odvolania. Len pre chybu v úvodnej časti rozsudku bol rozsudok vrátený na opravu (opravné uznesenie bolo vydané 3. júla 2020) a až následne bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach.

12. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie podľa § 420 písm. d), e), a f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) navrhol, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu do doby nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní. Uplatnil si tiež náhradu trov dovolacieho konania.

13. K dovolaciemu dôvodu podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. d) CSP dovolateľ namietal, že v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo. Poukázal na to, že rozsudkom súdu prvej inštancie zo 7. októbra 2019 boli podľa výrokov I. a II. zaviazaní žalovaní 1/ a 3/ k peňažnému plneniu, pričom odvolanie proti tomuto rozsudku podal iba žalovaný 1/, teda má za to, že rozsudok v oboch výrokoch nadobudol právoplatnosť proti žalovanej 3/ predtým, než rozhodoval odvolací súd. Podľa názoru dovolateľa sa v danej veci jedná o samostatné procesné spoločenstvo podľa § 76 CSP, čo vyplýva aj z rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý zmenil rozsudok súdu prvej inštancie o povinnosti žalovaného 1/ a rovnako to vyplýva aj z určenia okruhu žalovaných, ktorých v žalobe uviedol žalobca, domnievajúc sa, že jeho dlžníkom je iba žalovaný 1/, pričom žalovaná 3/ je v skutočnosti len platobným miestom, ktoré určil žalovaný 1/. V prípade právneho posúdenia skutkových podstát bezdôvodného obohatenia u oboch žalovaných sa nemôže jednať o ich totožnosť s poukazom na § 451 ods. 2 OZ, keďže u žalovanej 3/ (ako platobného miesta) sa nemôže jednať o plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Od žalovanej 3/ právny predchodca žalobcu nemohol nadobudnúť obchodný podiel, keďže ten výlučne patril žalovanému 1/. Odvolací súd preto rozhodol o nároku žalobcu, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté márnym uplynutím odvolacej lehoty.

14. K dovolaciemu dôvodu podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. e) CSP (rozhodoval vylúčený sudca) dovolateľ uviedol, že v odvolacom konaní rozhodoval vylúčený sudca, resp. sudca, ktorý dodatočne po rozhodnutí nedôvodne odmietol námietku zaujatosti pre jeho negatívny pomer k právnomu zástupcovi žalobcu v prepojení na SMS správu, prijatú žalobcom od žalovaného 1/, signalizujúcu neúspech žalobcu v odvolacom konaní. S tým korešponduje úplné stotožnenie sa odvolacieho súdu s odvolacími návrhmi žalovaného 1/, ktoré boli uvedené v odvolaní, čo nepredstavuje dôvod (príčinu) zaujatosti, ale jej vonkajšie objektívne znaky a následok. Námietka zaujatosti mala byť spolu s vyjadrením dotknutého sudcu postúpená nadriadenému súdu.

15. Dovolateľ ďalej uviedol, že podstatou námietky zaujatosti bol negatívny postoj JUDr. V. Hribu, PhD. k právnomu zástupcovi žalobcu, ktorý súvisí s niekdajším jeho podaním (bývalému) predsedovi Krajského súdu v Košiciach a jej obsahom bolo opakované a v podstate dlhodobé porušovanie rozvrhu práce odvolacieho súdu v období, keď JUDr. V. Hrib, PhD. vykonával funkciu predsedu obchodnoprávneho kolégia, ktorý síce mal formálne znížený nápad odvolacej agendy na 2/5, v skutočnosti však vysoko prekračoval priemer rozhodovacej činnosti všetkých ostatných sudcov obchodnoprávneho kolégia. K určeniu nezákonného sudcu JUDr. V. Hribu, PhD. došlo aj v prípade údajného náhodného výberu pri pridelení 5-tich spisov v rade v odvolacej agende, ktorá presiahla rozvrhom určený nápad odvolacej agendy. K podaniu námietky zaujatosti prikročil vtedy (29. septembra 2020), keď deň predtým obdržal od žalovaného 1/ SMS správu so štyrmi emotikonmi označujúcimi

neúspech (prehru), čo dva dni pred určeným termínom vyhlásenia rozsudku nepochybne poukazovalo na späťosť s výsledkom sporu v odvolacom konaní. Emotikony boli odoslané z mobilného telefónneho čísla operátora z Českej republiky, pričom SIM karta alebo telefónne mobilné číslo je použiteľné kdekoľvek a v ktorejkoľvek krajine a nepreukazuje totožnosť miesta odoslania správy s kartou či pôvodom operátora (žalovaný 1/ sa zrejme nechcel prezradiť). Po uvedenej SMS informoval svojho právneho zástupcu, ktorý mu zaslal písomnú informáciu (po zisteníach z verejne prístupných informačných zdrojov, ako aj z vlastných zistení), ktorá osvedčovala nezvyčajne vysokú štatistiku rozhodovacej činnosti sudcu JUDr. V. Hriba, PhD. a tiež, že v období po roku 2015 boli jeho klienti neúspešnými v odvolacích konaniach, v ktorých bol sudcom spravodajcom JUDr. V. Hrib, PhD. Po tejto informácii a na základe vlastných zistení sa rozhodol podať námietku zaujatosti, ktorá sa netýkala procesného postupu a rozhodovacej činnosti sudcu, pričom, ak v niektorých svojich častiach bola výhrada k procesnému postupu, potom len s poukazom na nezvyčajnú rýchlosť medzi dorúčením spisu z okresného súdu (18. septembra 2020) do podateľne odvolacieho súdu a okamžitým zverejnením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia na úradnej tabuli súdu (22. septembra 2020). Uvedené skutočnosti sa diali vo chvíli (21. septembra 2020), keď Súdna rada Slovenskej republiky rozhodla a odoslala do prezidentskej kancelárie zoznam 82 sudcov s návrhom na ich odvolanie, pričom sudca JUDr. V. Hrib, PhD. bol Súdnu radou navrhnutý prezidentke na odvolanie ešte dňa 24. februára 2020, keďže v roku 2020 významne prekročil základnú vekovú hranicu pre výkon funkcie sudcu. Rozhodovanie sudcom JUDr. V. Hribom, PhD. vyznieva ako náhlivé rozhodovanie, keďže mu už bol zrejmy termín jeho odvolania z funkcie sudcu. Stalo sa tak 5. októbra 2020, pričom rozhodnutie prezidentky si menovaný sudca prevzal až dňa 26. októbra 2020. Žalobcovi sa preto zákonný sudca javil ako zaujatý, pričom ten existujúcej námietke nevenoval pozornosť ani pred vyhlásením rozsudku a ani pri jeho vyhlásení, hoci ju mal k dispozícii už pred vyhlásením rozsudku. Odvolací súd odmietol námietku zaujatosti, pričom z odôvodnenia rozhodnutia, prečo sa sudca údajne necítil byť zaujatý alebo prečo súd námietku odmietol ako neopodstatnenú, nie je možné rozpoznať presvedčivosť a zrozumiteľnosť tvrdení súdu v súlade so zákonnou úpravou a rozhodovacou praxou, keďže riadnym neodôvodnením odmietnutia námietky zaujatosti (len s odkazom na § 52 ods. 2 CSP), sa odvolací súd odklonil od vlastnej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti. Dovolateľ tiež namietal, že námietka zaujatosti mala byť predložená nadriadenému súdu podľa § 54 CSP. Podľa jeho názoru nie je zjavné, kedy mohol sudca spravodajca v období od vyhlásenia termínu verejného vyhlásenia rozsudku reálne oboznámiť senát s právnym základom sporu, s výsledkami dokazovania, s obsahom odvolania, vyjadrenia k nemu a s námietkou zaujatosti, keďže sa jedná o pomerne rozsiahly spis. Tvrdenie odvolacieho súdu o jednoduchom spore je znevážením odborného úsilia vynaloženého súdom prvej inštancie, ale aj stranami sporu.

16. K dovolaciemu dôvodu podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, keďže vôbec neuviedol dôvody, nevyhodnotil dôkazy a neuviedol právne posúdenie veci, najmä na základe čoho zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorá sa týkala povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu s príslušenstvom. Rozsudok súdu prvej inštancie preto označil za nedostatočne odôvodnený, svojvoľný a nepreskúmateľný čo do jeho dôvodov. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sa vzťahuje na jeho vlastnú rozhodovaciu činnosť, predstavuje iba rekapituláciu skutočností známych či už z rozhodovania súdu prvej inštancie alebo z rozhodnutia odvolacieho súdu z roku 2018. Rovnako opakovanie obsahu totožného textu na strane 8 rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno považovať za také odôvodnenie jeho výrokov, z ktorého by mala vyplývať presvedčivosť, zrozumiteľnosť a právna argumentácia. Naopak, dovolateľ považuje odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu za nepresvedčivé, nezrozumiteľné až zmätočné, čo predstavuje porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces.

17. K dovolaciemu dôvodu podľa § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že na rozdiel od súdu prvej inštancie (ktorý platbu právneho predchodcu žalobcu na budúci prevod obchodného podielu právne posúdil ako preddavok/zálohu a nárok na vrátenie zálohy/preddavku v súvislosti s nerealizovaním zamýšľaného prevodu práv právne ustálil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením, ktorého právny dôvod dodatočne odpadol a zaplatenie peňažnej čiastky dohodou účastníkov na dojednané platobné miesto posúdil ako plnenie budúcemu

prevádzateľovi) odvolací súd posúdil právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným 1/ nielen odlišne, ale aj v rozpore s ustálenou konštantnou judikatúrou, keď žalovaným 1/ určené platobné miesto (účet žalovanej 3/) stotožnil s právnou povinnosťou vrátiť bezdôvodné obohatenie, pričom za pasívne vecne legitimovaného účastníka označil výlučne žalovanú 3/.

18. Na preukázanie odlišnej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dovolateľ poukázal na rozhodnutie NR SR z 30. júna 2010 sp. zn. 4Cdo/46/2009, z ktorého o. i. vyplýva, že osobou povinnou vydať majetkový prospech, získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, je výlučne osoba, ktorej plnenie bolo adresované a ďalej poukázal na R 27/2000, z ktorého vyplýva, že nárok na vrátenie preddavku na kúpnu cenu z dôvodu, že k uzavretiu kúpnej zmluvy ani k vydaniu rozsudku nahradzujúceho vyhlásenie vôle nedošlo, je nárok z bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššej súdnej autority, keď žalovaným 1/ určené platobné miesto vymedzil ako dlžníka namiesto toho, komu bola platba určená (žalovanému 1/). V tomto smere nemôže byť máťce to, že žalovaný 1/ bol nielen jediným spoločníkom žalovanej 3/, ale aj jej jediným konateľom. Obchodný podiel žalovanej 3/ jej nepatrí, pretože tento výlučne patril žalovanému 1/. Základná právna otázka, komu malo vzniknúť bezdôvodné obohatenie a na základe akej zákonnej kvalifikácie, mala byť vyriešená tak, že žalovaný 1/ je pasívne vecne legitimovaný, a to z dôvodu ním získaného peňažného plnenia, realizovaného právnym predchodcom žalobcu, ktorého právny dôvod dodatočne odpadol.

19. V závere dovolania dovolateľ navrhol odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu, čo je iba dočasné opatrenie, pričom žalovaný 1/ neutrpí žiadnu ujmu, pretože jednak na území Slovenskej republiky nežije, takže nehnuteľnosti neužíva a jednak vlastní nehnuteľnosti - spoločnosť Beethoven s.r.o. nie je účastníkom konania. Poukázal na to, že žalovaný 1/ previedol nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, kat. úz. D. na spoločnosť Beethoven, s.r.o. so sídlom v Bratislave, pričom následne bolo k totožným nehnuteľnostiam zriadené záložné právo v prospech G. V., bytom v D.. Na návrh dlžníka (Beethoven s.r.o.), v mene ktorého konal konateľ I. J., bol uznesením Okresného súdu Bratislava I z 12. septembra 2018 sp. zn. 8K/13/2018 vyhlásený konkurz na majetok dlžníka, pričom pre nedostatok podmienok konkurzu (neexistencia konkurzných veriteľov) bol uznesením z 19. marca 2019 konkurz zrušený. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný 1/ ako pôvodný majiteľ nehnuteľností, na ktorých bolo zriadené sudcovské záložné právo, vyvinul maximálne úsilie smerujúce k zmareniu možného uspokojenia uplatnenej pohľadávky žalobcu. Za existujúceho procesného stavu došlo rozsudkom odvolacieho súdu k zrušeniu záložného práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú zapísané na LV č. XXXX, pričom v prípade, ak by bolo konanie pre žalobcu úspešné, je takmer s istotou možné tvrdiť, že materiálne uspokojenie pohľadávky žalobcu alebo jej časti bude vylúčené, resp. znemožnené pre neexistenciu iného majetku žalovaného 1/ na území Slovenskej republiky. Navrhol preto, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu do doby právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní.

20. V doplnení dovolania dovolateľ poukázal na stanovisko občianskoprávneho kolégia NS SR č. 2/2016, z ktorého vyplýva, že výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016 [aktuálne nahradené ustanovením § 420 písm. f) CSP].

21. K dovolaniu žalobcu zaslal žalovaný 1/ vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol a návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu nevyhovel. Uviedol, že v nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXXX má trvalý pobyt jeho maloletá 13-ročná dcéra a manželka, ktoré ich užívajú, pričom on ako občan USA žije na území USA. Keďže dovolateľ bol v spore úspešný proti žalovanej 3/, nie je dôvod, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť rozsudku vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré nie sú vo vlastníctve žalovaného 1/. Následkom konania, ktoré sa vedie od roku 2016 mu vznikla ujma, ktorú si nemá proti komu uplatniť, keďže dovolateľ sa zrušením BSM zbavil všetkého majetku v prospech manželky, ktorá nadobúda majetok iba do svojho výlučného vlastníctva a ktorá v predmetnom konaní vystupuje len ako svedok.

22. K uplatneným dovolacím dôvodom žalovaný 1/ uviedol, že Okresný súd Michalovce zaviazal

žalovaných 1/ a 3/ spoločne na plnenie žalovanej sumy a vytvoril z nich nerozlučné procesné spoločenstvo, čo v zmysle žaloby nebolo prípustné. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a jeho zmätočnosti. K otázke charakteru spoločenstva medzi solidárne zaviazanými dlžníkmi zaujal stanovisko NS SR, keď napríklad v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/203/2005 uviedol, že žalovaní solidárni dlžníci sú zásadne samostatnými, a nie nerozlučnými spoločníkmi v konaní. Keďže v prejednávanej veci na strane žalovaných išlo o samostatné spoločenstvo, tak nepodaním odvolania žalovanou 3/ nemohlo byť dotknuté právne postavenie žalobcu.

23. K uplatnenej námietke zaujatosti uviedol, že od roku 2019 až do dnešného dňa nebol na území Slovenskej a Českej republiky a s dovolateľom komunikuje iba prostredníctvom právnych zástupcov. Na odvolacie konanie, ktoré prebiehalo na odvolacom súde, bola splnomocnená advokátka Mgr. Kamila Paľovčíková, ktorá mu v deň vyhlásenia rozsudku 30. septembra 2020 prostredníctvom aplikácie Messenger zaslala správu o výsledku pojednávania. Dovolateľ a jeho právny zástupca sa počas celého súdneho konania správajú tak, že využívajú svoje známosti na to, aby boli v spore úspešní. Právny zástupca dovolateľa má dokonalý prehľad v súvislosti s odvolávaním z funkcie predsedu senátu JUDr. Vladimíra Hriba, PhD. a preto sa zámerne snažil o predlžovanie konania a zdržiavanie spisu na Okresnom súde Michalovce. Po viac ako pol roku po podaní odvolania začal spochybňovať podpis na plnej moci určenej pre jeho vtedajšiu právnu zástupkyňu Mgr. Kamilu Paľovčíkovú, ako aj spôsob jeho doručenia z USA. Až na základe výzvy smerujúcej na Okresný súd Michalovce na urgentné odoslanie spisu na odvolacie konanie bol spis odoslaný na prepravu. Právny zástupca dovolateľa JUDr. Pirč namietal zaujatosť sudcu aj z toho dôvodu, že od roku 2015 boli jeho klienti neúspešní v odvolacích konaniach, v ktorých bol sudcom spravodajcom JUDr. V. Hrib, PhD. Toto priznanie svedčí o tom, že právny zástupca žalobcu mal pre svojho klienta vybrať iný senát, v ktorom by bol zaručene úspešný. Advokát Pirč robil všetko preto, aby JUDr. Vladimír Hrib, PhD. z jeho funkcie odvolali skôr, ako dôjde k rozhodnutiu v predmetnej veci. Všetky tieto okolnosti v súvislosti s nekalými praktikami dovolateľa a jeho právneho zástupcu sú obsahom podaného trestného oznámenia. Neexistuje preto žiaden zákonný dôvod na podanie námietky zaujatosti.

24. K dovolaciemu dôvodu podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP žalovaný 1/ uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za nepreskúmateľné, keďže odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia dostatočne vyjadril dôvody, ktoré ho viedli k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie. Nosným dôvodom pre rozhodnutie odvolacieho súdu bol aj záver o tom, že súd prvej inštancie správne zistil, že predmetom sporu je vydanie bezdôvodného obohatenia a že na úkor žalobcu sa neoprávnene obohatila žalovaná 3/, ktorá to v priebehu konania ani nepopierala a proti výroku rozsudku o jej povinnosti vydať bezdôvodne obohatenie nepodala ani odvolanie. Rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí podľa § 220 ods. 2 CSP a obsahuje zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných otázok. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalobca v podstate nesúhlasí so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, čo nemôže byť základom pre tvrdenie o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia a existenciu vady podľa § 420 písm. f) CSP.

25. K dovolaciemu dôvodu podľa § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaný 1/ uviedol, že v dovolacom konaní nie je možné sa dovolávať nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože túto možnosť dáva iba odvolacie konanie. V odvolacom konaní bolo ustálené, že sa jedná o bezdôvodné obohatenie žalovanej 3/ (adresáta, resp. príjemcu žalovanej sumy). Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, že by sa žalovaný 1/ bezdôvodne obohatil a nevyplýva to ani zo žiadnych svedeckých výpovedí, listinných a iných dôkazov, ktoré by preukázali, že platba mala byť zálohom určeným pre žalovaného 1/. Odvolací súd preto vec správne právne posúdil a v žiadnom prípade sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keďže vec posúdil tak, že žalobu voči žalovanému 1/ zamietol, a to na základe neunesenia dôkazného bremena žalobcu a dostatočnej procesnej obrany žalovaného 1/, pričom vo veci rozhodol podľa § 451 OZ tak, že bezdôvodné obohatenie má vydať ten, kto sa na úkor majetku inej osoby obohatil, teda adresát (žalovaná 3/).

26. Žalovaní 2/ a 3/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v

zákonom stanovenej lehote strana sporu, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či je dovolanie procesne prípustné.

28. Prípustnosť dovolania predpokladá súčasné splnenie dvoch podmienok, a to podmienky subjektívnej (táto zohľadňuje osobný aspekt dovolania, teda či dovolanie podala na to oprávnená osoba) a podmienky objektívnej (táto zohľadňuje vecný aspekt dovolania, teda či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné).

29. Vo všeobecnosti platí, že posúdenie subjektívnej podmienky prípustnosti dovolania predchádza posúdeniu objektívnej podmienky jeho prípustnosti. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolateľ z určitého dôvodu nie je subjektívne oprávnený podať dovolanie, nie je potrebné ďalej skúmať, či jeho dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vykazujúcemu znaky niektorého z rozhodnutí uvedených v ustanoveniach § 419 až § 421 CSP, t. j. či spĺňa objektívnu podmienku prípustnosti dovolania.

30. Podľa ustanovenia § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

31. Podľa ustanovenia § 447 písm. b) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

32. Subjektívnu legitímáciu k podaniu dovolania nemá strana sporu bezvýhradne. Z povahy dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že ho môže podať len tá strana sporu, ktorej bola rozhodnutím odvolacieho súdu spôsobená ujma na jej právach. Rozhodujúci je pritom výrok súdneho rozhodnutia, pretože existenciu prípadnej ujmy možno posudzovať len z procesného hľadiska. Pri tomto posudzovaní nemožno vziať do úvahy subjektívne presvedčenie strany sporu, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu jej bola spôsobená ujma. Pokiaľ dovolanie podá strana sporu, ktorej výkonom rozhodnutia odvolacieho súdu nebola spôsobená žiadna ujma na jej právach, dovolací súd dovolanie strany odmietne podľa § 447 písm. b) CSP.

33. V posudzovanom prípade dovolateľ podal dovolanie proti všetkým výkonom rozsudku odvolacieho súdu, teda aj proti výroku I., ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovanej 3/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s príslušenstvom a proti závislému výroku III. o nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanou 3/. Podľa názoru odvolacieho súdu týmito výrokmi rozhodnutia odvolacieho súdu nebola žalobcovi spôsobená žiadna ujma (bolo rozhodnuté v jeho prospech), preto žalobca nie je stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané alebo ktorej bola napadnutými výrokmi rozhodnutia odvolacieho súdu spôsobená nejaká ujma. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v tejto časti je dovolanie podané niekým, kto na jeho podanie nie je oprávnený (§ 424 CSP), z dôvodu ktorého dovolanie žalobcu v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. b) CSP. S poukazom na uvedené dovolací súd nebol oprávnený posudzovať (ne)prípustnosť dovolania žalobcu v dovolaním napadnutých výrokoch I. a III. (vo vzťahu k žalovanej 3/), na základe dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov, vrátane ustanovenia § 420 písm. d) CSP, keďže nesplnenie subjektívnej podmienky prípustnosti dovolania bráni jeho vecnému prejednávaniu. Dovolací súd sa preto v tejto časti už nezaoberal posudzovaním objektívnej podmienky prípustnosti dovolania žalobcu v zmysle ním uplatnených dovolacích dôvodov, vrátane odvolacieho dôvodu podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. d) CSP.

34. Len pre úplnosť dovolací súd uvádza, že proti prvému rozsudku súdu prvej inštancie z 13. novembra 2017 (č. l. 306 spisu) podali odvolanie žalobca a žalovaný 1/, pričom žalobca sa odvolal proti výrokom II. a III., t. j. proti výroku o čiastočnom zamietnutí žaloby proti žalovanej 2/ a proti závislému výroku o nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanou 2/. Žalovaný 1/ napadol rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch IV., VI. a VII., t. j. vo výroku, ktorým súd uložil jemu a žalovanej 3/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 377 000 eur s príslušenstvom a v závislých výrokoch o nároku na náhradu trov konania a o ponechaní v platnosti zabezpečovacieho opatrenia nariadeného v konaní Okresného súdu Michalovce sp. zn. 22Cb/107/2016. O odvolaniach žalobcu a žalovaného 1/

rozhodol odvolací súd rozsudkom z 26. októbra 2018 (č. l. 486 spisu), ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. (čiastočné zamietnutie žaloby proti žalovanej 2/ a priznanie nároku na náhradu trov konania žalovanej 2/). Zároveň žalovanej 2/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.). Výrokom III. odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného 1/ a žalovanej 3/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 3. septembra 2016 do zaplatenia a v závislom výroku o náhrade trov konania medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 3/. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie aj vo vzťahu k žalovanej 3/ (ktorá sama odvolanie nepodala), keďže procesné spoločenstvo na strane žalovaných 1/ a 3/ považoval zrejme za nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 CSP, t. j. také, kde procesný úkon jedného zo žalovaných platí aj pre ostatných. Súd prvej inštancie rozsudkom zo 7. októbra 2019 č. k. 22Cb/116/2016-673 opätovne rozhodoval tak vo vzťahu k žalovanému 1/, ako aj vo vzťahu k žalovanej 3/ a výrokom I. rozsudku rozhodol tak, že žalovaným 1/ a 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 3. septembra 2016 do zaplatenia s tým, že do výšky úhrady jedným z nich zaniká povinnosť takejto úhrady ďalším žalovaným. Proti všetkým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie zo 7. októbra 2019 podal odvolanie len žalovaný 1/. O tomto odvolaní rozhodol odvolací súd napadnutým rozsudkom z 30. septembra 2020, pričom procesné spoločenstvo žalovaných 1/ a 3/ považoval za samostatné spoločenstvo (§ 76 CSP), v dôsledku čoho rozhodol tak, že výrokom II. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s príslušenstvom tak, že žalobu proti žalovanému 1/ zamietol a závislým výrokom IV. žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi. Výrokom I. odvolací súd nadbytočne rozhodol o nároku žalobcu voči žalovanej 3/ tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovanej 3/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 3. septembra 2016 do zaplatenia a výrokom III. zmenil výrok o náhrade trov konania vo vzťahu žalobca - žalovaná 3/ tak, že žalovanej 3/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania, a to zrejme z dôvodu zvýraznenia samostatného procesného postavenia žalovaných 1/ a 3/ v spore. Keďže však žalobca nebol oprávnený podať dovolanie proti výroku I. vo veci samej a v závislom výroku III. rozsudku odvolacieho súdu o náhrade trov konania vo vzťahu k žalovanej 3/, nemôže s úspechom namietať prípadnú vadu rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. jeho procesného postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, s poukazom na ustanovenie § 230 CSP. V tejto časti (pokiaľ ide o výroky I. a III.) preto odvolací súd dovolanie žalobcu odmietol ako podané neoprávnenou osobou podľa § 447 písm. b) CSP tak, ako je uvedené vyššie (odsek 33 odôvodnenia).

35. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

36. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania proti výrokom rozsudku odvolacieho súdu II., IV. a V. z ustanovení § 420 písm. e) a písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

37. Podľa ustanovenia § 420 písm. e) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

38. Námietka zaujatosti, uplatnená proti predsedovi odvolacieho senátu JUDr. Vladimírovi Hribovi, PhD. (č. l. 820 spisu a nasl.), bola vznesená s poukazom na jeho údajný negatívny vzťah k osobe doc. JUDr. Jána Pirča, CSc., konajúcej v mene právnej zástupkyne žalobcu (advokátskej kancelárie Advokát Pirč, s.r.o.), pričom dovolateľ odvolaciemu súdu vytýkal jednak to, že námietku nepredložil na rozhodnutie nadriadenému súdu a jednak to, ako sa s ňou vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Spôsob, akým sa s touto námietkou zaujatosti vysporiadal odvolací senát predstavuje - podľa názoru dovolateľa - dôkaz o zaujatosti sudcu JUDr. V. Hriba PhD.

39. Dovolací súd súhlasí s názorom dovolateľa, že odvolací súd sa s touto námietkou len stručne vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia, a to v odsekoch 48 až 51 odôvodnenia. Z odseku 49 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že uvedená námietka zaujatosti má náležitosti v intenciách podľa § 52 ods. 2 CSP, preto táto námietka nebola predložená nadriadenému súdu. Odvolacím súdom označené zákonné ustanovenie však upravuje obsahové náležitosti námietky zaujatosti s tým, že na podanie, ktoré tieto náležitosti nespĺňa, súd neprihliada, na doplnenie podania nevyzýva a vec v takom prípade ani nepredkladá nadriadenému súdu na rozhodnutie. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd v citovanom odseku odôvodnenia dopustil písacej chyby, keďže zjavne nepredložil námietku zaujatosti na rozhodnutie nadriadenému súdu z dôvodu, že namietateľ (žalobca) zaujatosť sudcu vyvodzoval z okolností spočívajúcich v procesnom postupe a rozhodovacej činnosti sudcu JUDr. V. Hriba PhD., resp. odvolacieho senátu, ktorého členom bol menovaný sudca, t. j. z dôvodu podľa § 53 ods. 3 CSP, hoci v odseku 49 odôvodnenia svojho rozhodnutia zmätočne uviedol, že uvedená námietka zaujatosti má náležitosti v intenciách podľa § 52 ods. 2 CSP, preto táto námietka nebola predložená nadriadenému súdu. Aj podľa názoru dovolacieho súdu, vysporiadanie sa odvolacieho súdu s námietkou zaujatosti uplatnenou proti predsedovi odvolacieho senátu JUDr. V. Hribovi PhD. nebolo riadne odôvodnené, avšak skutočnosti uvádzané žalobcom v námietke zaujatosti a „dôkaz“ v podobe prepisu SMS komunikácie - aj podľa názoru dovolacieho súdu - nepreukazujú, že vo veci rozhodol vylúčený (zaujatý) sudca JUDr. V. Hrib PhD., ktorý navyše vo veci nerozhodoval ako samosudca, ale ako člen trojčlenného odvolacieho senátu Krajského súdu v Košiciach. S poukazom na uvedené má dovolací súd za to, že vada zmätočnosti podľa § 420 písm. e) CSP, spočívajúca v tom, že rozhodol vylúčený sudca, nie je daná.

40. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v tak miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

41. Vo vzťahu k ustanoveniu § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal nedostatočné a chýbajúce odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu vo výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/ tak, že žalobu proti žalovanému 1/ zamietol. Dovolateľ uviedol, že odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia vôbec neuviedol dôvody, na základe ktorých v uvedenej časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, nevyhodnotil dôkazy a nevysporiadal sa so žiadanými skutočnosťami a argumentami relevantnými pre rozhodnutie vo veci samej.

42. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva, a to v takej miere, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je aj právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavno-právneho rámca a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie Ústavou Slovenskej republiky zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom odmietnutia spravodlivosti.

43. Do obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky patrí aj právo účastníka konania (strany sporu) na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s

predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

44. Požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa vzťahuje na každé súdne rozhodnutie, pričom odôvodnenie rozhodnutia musí byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu jeho správnosti v konaní o opravnom (riadnom alebo mimoriadnom) prostriedku. Ak rozhodnutie neobsahuje zákonné náležitosti, ide o rozhodnutie nepreskúmateľné a takéto rozhodnutie súdu porušuje právo strany sporu na spravodlivý proces, pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu v rámci opravných prostriedkov. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil názor, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

45. Dovolací súd poukazuje aj na nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021. V odsekoch 38 a 39 odôvodnenia predmetného nálezu ÚS SR uviedol: Pod pojmom procesný postup je podľa názoru Ústavného súdu potrebné rozumiť nielen faktický postup súdu, teda to, ako sa spor vedie, ale napríklad aj postup súdu pri vykonávaní alebo hodnotení dôkazov (IV. ÚS 557/2020), ktorý má v konečnom dôsledku svoj odraz aj v samotnom odôvodnení rozhodnutia súdu. V zmysle judikatúry ESLP aj kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia je potrebné považovať za jeden zo základných aspektov práva na spravodlivý proces, podobne ako právo na rovnosť zbraní alebo zásadu kontradiktórnosti konania. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je aj vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol), a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Rozhodnutie je vyvrhnutím procesného postupu súdu a samotné súdne rozhodnutie je najdôležitejším procesným úkonom súdu. Súdne rozhodnutie preto musí byť považované za súčasť procesného postupu súdu.

46. V posudzovanom prípade odvolací súd výrokom II. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne od 3. septembra 2006 do zaplatenia tak, že žalobu proti žalovanému 1/ zamietol, výrokom IV. (ako závislým výrokom vo väzbe na výrok II.) žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu a výrokom V. zrušil zabezpečovacie opatrenie Okresného súdu Michalovce z 22. septembra 2006 č. k. 22Cb/107/2016-28. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí spĺňať obsahové požiadavky vymedzené ustanovením § 393 ods. 2 CSP, podľa ktorého ustanovenia v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal, ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a ods. 3 tým nie sú dotknuté.

47. Podľa ustanovenia § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

48. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti, presvedčivosti a preskúmateľnosti odôvodnenia rozhodnutia súdu. Aj odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne

závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preukázané len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podal zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia (ne)podriadil zistený skutkový stav.

49. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám zákona v zmysle ustanovení § 393 ods. 2 CSP a § 387 ods. 3 CSP. Odôvodnenie napadnutých výrokov II., IV. a V. odvolacieho rozsudku sa obmedzilo len na konštatovanie odvolacieho súdu, že z obsahu spisu vyplýva, že na úkor žalobcu (jeho právneho predchodcu) sa neoprávnene obohatila žalovaná 3/, ktorá to v priebehu konania ani nepopierala a proti výroku rozsudku o povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie nepodala odvolanie. Žalobca podal žalobu proti žalovaným 1/ a 2/ len z opatrnosti a z obavy, že žalovaná 3/, ktorá sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatila, nebude schopná prijaté obohatenie vydať žalobcovi. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie v podstate jednoduchý spor zbytočne skomplikoval zisťovaním skutkového stavu nad rozsah potrebný pre rozhodnutie sporu a nerešpektoval ani právny názor odvolacieho súdu vyslovený v uznesení Krajského súdu v Košiciach z 26. októbra 2008 sp. zn. 2Cob/169/2018 ohľadne toho, kto sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil. V tomto smere dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd vytykal súdu prvej inštancie to, čo mu sám uložil vykonať, keďže mu (v predchádzajúcom zrušovacom uznesení) uložil doplniť dokazovanie za účelom riadneho zistenia skutkového a právneho stavu ohľadom toho, či sa žalovaný 1/ na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil. Na rozdiel od súdu prvej inštancie, ktorý k zaplateniu žalovanej sumy 377 000 eur s príslušenstvom zaviazal žalovaných 1/ a 3/, pričom procesné spoločenstvo na strane žalovaných považoval za nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 CSP, odvolací súd procesné spoločenstvo na strane žalovaných 1/ a 3/ považoval za samostatné spoločenstvo, na základe čoho výrokmi I. a II. rozhodol o žalobe žalobcu uplatnenej proti žalovaným 1/ a 3/ samostatnými výrokmi, pričom výrokom II. žalobu proti žalovanému 1/ zamietol. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu však nie sú zrejmé dôvody, pre ktoré odvolací súd považoval výrok rozsudku súdu prvej inštancie o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 377 000 eur s príslušenstvom za nesprávny, v dôsledku čoho podľa § 388 CSP zmenil predmetný výrok tak, že žalobu proti žalovanému 1/ zamietol. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je - podľa názoru dovolacieho súdu - nedostatočné, arbitrárne, nepreskúmateľné a v konečnom dôsledku porušujúce právo žalobcu na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

50. Čo sa týka dovolaní napadnutého výroku V. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd (vzhľadom na výsledok odvolacieho konania) zrušil uznesenie Okresného súdu Michalovce z 22. septembra 2016 č. k. 22Cb/107/2016-28 o nariadení zabezpečovacieho opatrenia (ktorým bolo zriadené záložné právo na nehnuteľnostiach v tom čase vlastnícky patriacich žalovanému 1/ a jeho manželke) s poukazom na to, že dôvody, pre ktoré bolo nariadené, zanikli [§ 389 ods. 1 písm. d) CSP], jedná sa o závislý výrok vo vzťahu k výroku o zamietnutí žaloby proti žalovanému 1/ (výrok II.). V prípade zrušenia výroku II. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci samej (vo vzťahu k žalovanému 1/), stráca predmetný výrok svoj podklad, a preto musí byť rovnako zrušený. Uvedené platí rovnako aj pre výrok IV. o nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/. Keďže nedostatočné, arbitrárne a nepreskúmateľné rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutých výrokoch II., IV. a V. založilo vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, dovolací súd uzaviera, že dovolanie žalobcu je v tejto časti nielen prípustné, ale aj dôvodné. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu vo výrokoch II., IV. a V. a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

51. Vzhľadom na zrušenie dovolaní napadnutého rozsudku odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP (ktoré ustanovenie zakladá prípustnosť a aj dôvodnosť dovolania), dovolací súd sa už ďalej nezaoberal skúmaním prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keďže preskúmanie právneho posúdenia veci odvolacím súdom a následné posúdenie, či sa odvolací súd (ne)odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nie je ani možné, nakoľko odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje žiadne relevantné právne závery, ktorých správnosť alebo nesprávnosť by dovolací súd mohol v tomto štádiu dovolacieho konania skúmať.

52. Keďže dovolací súd zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výrokoch II., IV. a V., nerozhodoval už o návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu.

53. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

54. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.